

Слободан Сремчев
СУДНИЦА БРОЈ 5

Уредник
Зоран Колунџија

Слободан Сремчев

СУДНИЦА
БРОЈ 5

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Негде осамдесетих година прошлог века, тада уредни југословенски недељник, НИН је објавио анкету у вези са којом је судијски позив био најцењеније занимање у Југославији. Данас то није тако. Много је разлога за то, а неке је могуће и лако докучити. Ипак о томе други кажу.

Ликови и догађаји у овој књизи су плод маште писца, сличност је могућа и сигурно случајна. У књизи има и аутобиографских делова, а неки догађаји су се стварно и догодили...

Ову књигу посвећујем свим часним и поштеним судијама који нису јунаци таблоидне штампе и који сваки дан искрено покушавају својим одлукама да досећу правду неким људима и недосећу.

20. јануар 2014. године 8:05 часова

Са ТВ екрана допирао је глас спикерке „данас ће бити облачно повремено са снегом“. То ми је довољно. Не волим да слушам временску прогнозу. Имам осећај да то утиче на мој осећај слободе. Ипак ћу обући одело са краватом, а онда морам и капут уместо спортске јакне, нажалост. Проверио сам, у џепу имам новаца. Заправо никада нисам носио новчаник већ ми новац стоји често изгужван у џепу. Знам да то није лепо према новцу, али шта да се ради. Треба да пожурим. Ја сам судија, а судије не би требало да касне. Крајње је време да кренем.

Упркос претећој прогнози одлучио сам да пођем пешке на посао. Палата правде или зграда суда у Новом Саду где радим ми је на мање пола сата хода од куће. Ваљда нећу закаснити.

Посао судије није лак, али није ни претежак, све зависи како га ко доживљава. Не могу да кажем да сам одувек желео да будем судија, што би овде оставило заиста јак утисак, али сам постепено схватио да је то позив којим би волео да се бавим. Да, заборавио сам да кажем – идеалиста сам. Али сам и рођен у време када је било пуно идеалиста.

Суђења заказујем за 08:30 и волео бих да почнем на време. Признајем често касним десетак минута са почетком, али када почнем да радим, радим темељно. За неке је то студиозно, а неки мисле да превише испитујем, пропитујем и њушкам.

Уосталом нисам рекао да сам судијску каријеру започео као судија за прекршаје, па сам скоро деценију и по био истражни судија и кривичар у судском већу и на крају ево ме овде где судим парничне предмете. У овом суду судим најчешће спорове између фирми и пословних људи. Можда вам то звучи досадно, али није тако. Испред вас дефилију судбине фирми, људи и оних који су повезани са њима.

Заиста свако суђење па и оно најбаналније представља за оног на кога се односи неку муку и терет и зато треба бити концентрисан и одговоран.

Често на суђењу цитирам изреке и пословице, а ако вас занима које рећи ћу: „Оно што не желиш себи не чини другима“ и „где је сувише правде то може бити и неправда“. Понекад ме неки млад адвокат или приправник са чуђењем тада погледа и себи у браду нешто коментарише при изласку из суднице. Шта да се ради, и ми судије имамо права нешто да кажемо, је ли тако? Додуше приправници најмање гунђају, вероватно се уздржавају мислећи да би то могао да им узмем за зло кад код мене полагају правосудни испит из привредног права.

– Добар дан – јавио сам се на улазу у суд пошто сам успешно прошао кроз метална сигурносна врата, поздрављајући стражара Ненада који је дежурао.

Ненад је, осим што је стражар и припадник судског обезбеђења, и тренер локалног фудбалског тима из Новосадске лиге „Наша звезда“, који је тренутно на трећем месту и бори се за улазак у Војвођанску лигу.

– Добар дан – каже неуобичајено невесело.

– Како је било у недељу?

– Како, никако, не може човек против судија, зна се већ годину дана унапред ко мора да буде први – огорчено је одговорио.

– Па шта је било?

– Ништа, свирао судија пенал у надокнади времена за њих па нас добили 2:1. Ма све је намештаљка.

– Биће боље – рекао сам утешно мада слабо верујем у то.

Ипак стижем. Ушао сам у ходник са леве стране па скренуо десно наредним ходником где се при крају са десне стране налази моја судница број 5. На сребрној металној плочи пише судија Павле Видовић.

8:35 часова

– Добро јутро Мина, брзо кафу – рекао сам помало задихано јер сам изгледа превише журио.

– Добро јутро, ево одмах стиже кафа само да се скува.

Значи опет ћу да касним. Па шта је 5-10 минута закашњења, људи код лекара чекају неки пут и сат и дуже. Уосталом судија је увек у праву, бар у фудбалу. Сетих се Ненада, судије су увек криве... можда је и у праву.

Мина је моја записничарка, или оно што би неко ко не ради у суду рекао секретарица. И не би био далеко од истине. Тешко је судији ако нема доброг записничара, а тешко записничару којем судија не одговара. Мина је пример добре и изнад свега одане записничарке. Само они који ништа не знају о суду рекли би да је јасно да записничар мора да ради све што му се нареди па ће све да функционише. Тешка заблуда. Записничар је десна рука судије, зна чак и да ли је судија добар, ма шта то значило, дилеме и тајне и све што се изговори ван суђења. Зато су често велика и доживотна пријатељства записничара и судија чак и породично. И да се нашалим, са моје тачке гледишта мора да хоће а и да уме да кува добру кафу. Знам неке колеге са којима ради записничар који неће да кува, као то није њен посао. Баш жалим такве судије, мада на срећу мало их је. Заборавио сам да кажем – записничар мора бити истински лојалан. Мина и ја радимо дуго заједно. Педантна је и често примети неке моје грешке и

дискретно ми на то указује јер по њој мора бити све педантно и уредно. Понекад ме то и нервира. Увек је на мојој страни, каже да људи треба да су увек одани свом тиму. Вероватно мисли да смо у светској мисији дељења правде. Да, има и једну лошију особину. Мало је студиознија па зато и спорија.

– Мина је ли готова та кафа? – питам.

– Хоћете ви да пијете кафу или бућкуриш – смеје се.

– Бућкуриш – смејем се и ја – само пожуре. Онај адвокат Милеуснић цупка и већ је наслоњен на врата. Ако не пожуре пролетеће унутра.

– Стиже кафа – каже Мина и ставља испред мене шољицу кафе на тањирину са комадом ратлука од руже који сам добио од последњег волонтера који је код мене био на пракси.

– Хвала Мина, нема твоје кафе нигде.

– Е, сад немојте одмах да почнемо суђења, уживајте бар пет минута.

– Тако је, судијско време почиње кад ја свирам почетак.

Доделио сам себи тих пет минута.

Нема ништа лепше него уживати у мирису и укусу тек скуване кафе. Искрено, то ми је увек чинило огромно задовољство. А Мина је баш добро кува.

Уосталом, колико се сећам из литературе, то је обичај још из турског времена па се и ја држим тог обичаја.

– Одлична је стварно – кажем као и сваког јутра.

– Да вам кажем судске вести.

– Може ако нису баш јако лоше.

– Па онако, а и тако ћете их чути пре или касније.

– Па реци.

– Прво добра вест, ево после три године су нас се сетили па ћемо добити телефон са директном линијом у судници. Лоша вест је што вам је укинута пресуда у предмету фирме „Лорикс“ против „Планете С“ а.д., ... знате то је она тужба за накнаду штете за 5.000.000,00 евра.

– Па не могу да поверујем, шта раде ови у апелацији...

Знам тај предмет добро јер сам га писао прошле године од 1. јануара до после православне Нове године. Написао сам ту пресуду на 45 страна и у шали сам говорио да је рођена на новогодишње и божићне празнике. Чак су ми и код куће замерали што сам је дорађивао за време празника. Ето шта се дешава кад не поштујеш празнике. Баш ми је криво.

8:45 часова

– Почињемо Мина, прозивај.

– Чистоћа против Вујића – говори Мина у микрофон.

Баш смо савремен суд. Нема више ужурбаних излазака записничарки испред врата и ауторитативног прозивања. Нема више ни бојажљивих погледа странака и напетог ослушкивања шта ће записничар изговорити, ту су звучници... па идемо укорак с временом.

Адвокат Јовановић заступник Чистоће улази мирно без журбе и заузима место за тужиоца. За њим помало нервозно у међусобном разговору ушао је власник предузетничке радње Озрен Вујић са адвокатом Милеуснићем, доајеном новосадског правосуђа. Седају на место за туженог. Почећу суђење уобичајено али... отварају се поново врата.

– „А ја шта да радим, ја сам сведок и мене сте позвали – каже узбуђено средовечна госпођа са свеже сређењем фризуром.

– Ви госпођо сачекајте молим вас, сведоци се саслушавају после странака – кажем умирујуће – знам да људи не воле да чекају. Морам да признам не волим ни ја.

Адвокат Јовановић је погледао у руком исписани дугачак списак и лагано устајући саопштио.

– Ми судија остајемо код тужбе, тражимо да тужени плати одношење смећа што није учинио девет месеци...

– Шта овај прича, какве су то глупости, нисте ни долазили ни односили смеће – викнуо је господин Вујић.

– Смирите се и седите добићете реч.

– Не могу да трпим неправду – каже господин Вујић док га је адвокат Милеуснић ауторитативно вукао за рукав. – Седите, судија ће вам дати реч.

– Шта ви кажете? – питао сам адвоката туженог.

– Ми кажемо да немамо шта да плаћамо када они нама не односе смеће. – Господин Вујић је поново скачио и таман хтео нешто да каже, али сам га предухитрио.

– Можете да останете да стојите, даћу вам реч само да ваш адвокат заврши.

– Да закључим – каже Милеуснић. – Не може тужилац да тражи да се плати услуга коју није извршио, они хоће леба преко погаче.

Опет господин Вујић.

– Ма судија они не носе ђубре, ја морам да га бацам у канту у другој улици. И тако сваки дан идем и носим ђубре триста метара. Чуо сам чак и неког комшију који је са терасе рекао „Ево га овај ђубретар“. Је ли то нормално? Ови једноставно неће да дају контејнер.

– Добро, забележили смо све ово у записник, Мина зови сведока.

Госпођа са свежом фризуром ушла је самоуверено и отресито ме гледала.

– Име и презиме.

– Даница Јакшић.

– Колико имате година?

– Какво је то питање? – одговорила је набусито.

– Оно које је по закону – кажем већ навикнут на ову женску реакцију.

– Шта ће вама моје године, даме се не питају за године.

– Треба госпођо, законодавац је тако предвидео, а ако нећете да кажете морате дати личну карту или нема сведочења.

– У реду, ево вам лична карта.

Мина је преписала њене податке, а ја јој вратио личну карту у којој пише да је рођена 1965. године. Хтедох да кажем да изгледа одлично за своје године, али сам одустао јер можда нема смисла за шалу, уствари боље рећи збиљу, а можда би било и неозбиљно да се то каже у суду.

Људи често гледају америчке филмове где виде суђења која не постоје чак ни у њиховом систему па мисле да је судија робот који говори само унапред меморисане реченице. Ипак данас се нећу уопште нашалити.

– Судија да вам кажем ја станујем до господина Вујића, они неће да нам дају контејнер и уопште за нас не врше чишћење већ ми носимо смеће у другу улицу у туђ контејнер који други плаћају.

– Добро, хвала, то би било све можете ићи сада.

– Могу ли да останем да слушам до краја? – пита мало љубазније.

– Може као јавност, седите.

Адвокат Милеуснић додаје:

– Судија чули сте сведока, мислим да завршите суђење, одбијете тужбу и нама досудите трошкове.

Адвокат Јовановић лењо је устао:

– Ми смо још раније рекли да ћемо доставити план чишћења града одакле се види да чистимо ту локацију, а и име сведока који вози камион и који ће потврдити

наше наводе па су то наши доказни предлози и да о томе одлучите.

Госпођа Даница је скочила као опарена са столице и викнула:

– Па ови лажу не односе нам ђубре.

Видим да морам да јој запретим па дозирано подижем глас:

– Још једна реч и идете напоље.

Госпођа Даница је села као издувана једва се уздржавајући.

– Следеће суђење се заказује за 1. 4. у 09:00 часова.

Господин Вујић је у полуочајном стању:

– Па шта да радим до тада? Они не дају контејнер, а трошкови поступка се гомилају.

– Ако имате какве доказе приложите суду, зна то ваш адвокат.

– Па ми имамо молбу да нам дају контејнер а и у поднеску смо све детаљно описали.

– Да, али нисте то доставили суду – додајем.

– Господине Милеуснићу како нисмо доставили? – пита са чуђењем Вујић.

– Доставили смо, али суд није примио – каже лукаво и искусно Милеуснић.

– Колега, будите коректни – коментаришем уопште-но... али одустајем. – Видимо се 1. 4. у 09:00 часова. – Окончао сам расправу ауторитативно.

– Мина има ли још кафе?

– Има, али је хладна и безвезе.

– Добро, онда ништа, прозивај даље.

– Чистоћа против предузетника Бајића – говори у микрофон Мина.

Опет је ушао колега Јовановић који очигледно данас има симултанку у нашем суду. Млади надобудни адвокат Тешић самоуверен као и увек, ушао је са господином Бајићем који изгледа крајње збуњено.

– Седите.

– Знаш да вам није драго што ћете ме гледати цео дан, али такав сам је посао – почео је Јовановић... – У сваком случају остајем код тужбе и тражим да нам тужени исплати накнаду за одношење индустријског смећа за 12 месеци пошто смо ми наше обавезе извршили и не можемо да радимо бесплатно.

– Добро, хвала, ви колега шта кажете?

Адвокат Тешић устао је као и увек театрално и почео са беседом као да брани окривљеног за пљачку.

– Судија, ово је скандал, мој клијент је фотограф, он нема никакав отпад, никакво смеће, и није у обавези да плаћа изношење индустријског отпада. Па не баца он слике, он је фотограф, ово је нечувено.

– Добро, добро, унето у записник.

Господин Јовановић се нимало потресен јавио за реч.

– Да вам кажем судија, има ту смећа, отпада, папира и то мора да се носи, а и секу се слике, на пример.

– Па је л' ви чујете себе колега, какав папир, какве слике, какви бакрачи, не дугујемо ништа, нећемо да платимо ништа, а уосталом за следеће суђење инсистирамо да доставимо опис наше делатности из АПР-а и све ћете видети.

– Ја сам сагласан са тим – опет ће крајње искусно Јовановић – само не знам да ли се то господину Бајићу исплати.

– Добро, следеће суђење заказујем за 1. 4. 2014. године у 9:30 часова.

Господин Бајић је гледао унезверено час у Јовановића час у Тешића који га је ауторитативно тапшао по рамену.

– Не брени све иде по плану.

Нешто ми не делује да му господин Бајић верује.

Уздахнуо сам дубоко и рекао Мини:

– Ајде да доручкујемо, време је.

Поставила је брзо кифле и јогурт, склонила предмете мало у страну да мрве не падају по њима или, не дај боже, да се проспе јогурт на списе што ми иначе не би било први пут.

– Да једемо, нема друге, треба нам снаге за још шест рочишта.

– Е баш су добре кифле – кажем после првог залогаја.

– Је л’ се вама чини да неко куца?

– Не, то су халуцинације.

– Ма куца неко, кад вам кажем, је л’ чујете?

– Стварно куца, напред – викнуо сам из свет гласа као из времена када сам био истражни судија. Ух викнуо напред, а пола кифле ми у устима, али шта је ту је.

Стидљиво је ушао господин Бајић.

– Јесте заборавили нешто? – питао сам стрпљиво.

– Не, ја бих да се измиримо.

– Са ким? Па нисте се ни свађали.

– Ако можете да нас измирите и да се данас све заврши, нисам никад био у суду... шта ће ми све ово.

– Сада не могу, видите да једем кифлу.

– Мислим када поједете кифлу.

– Али ја имам још шест суђења, не знам када бих могао да стигнем.

– Не знам, ако можете некако преко реда, не знам како бих издржао до следећег суђења.

Жао ми човека, мука га притисла презнојава се...

– Ма добро, нађите адвоката Јовановића, он има овде суђења па се јавите да направимо поравнање.

– Хвала, али када тачно, биће гужва како да знам када може?

– Само куцајте, али ипак мало јаче и урадићемо преко реда, у реду?

– У реду, заиста пуно вам хвала.

– Нема на чему.

– Кифле су баш одличне – кажем пуним устима.

– Да, нарочито кад се једу из два пута – насмејала се Мина. – Напишите једном нешто о овим сретницима и несретницима који дефилију кроз суд чисто да остане за памћење.

– Не знам, можда једном. Мина прозивај, прозивај даље, време је – понављам већ вероватно милионити пут од кад сам судија. Мрзим што увек баш на исти начин понављам ову фразу. Делује ми то досадно. Следећи пут ћу да кажем време је.

Смењују се странке, адвокати, стижу различите приче понекад досадне, а много чешће занимљиве. У осталом и мала наизглед једноставна суђења представљају судар различитих судбина које слушам из дана у дан. Прозивамо и одржавамо суђења једно за другим, укупно шест и завршавамо у 13:00 часова. За данас је готово са суђењем. Дубоко сам се завалио у фотељу, почиње други део радног дана.

Погледао сам велику гомилу предмета са леве стране на ивици стола до компјутера. Неки су дебели десетак сантиметара. То су већ започети предмети и оно што се у судском жаргону зове „пошта“. У сваком од ових предмета стигао је неки поднесак, предлог или

ми је писарница предмет изнела у рад према року који сам претходно забележио на задњој страни списка.

Сва срећа да је сто баш велик па може на њега да стане више предмета, само да ли ми можемо то да савладамо у року како се то надају људи који су се обратили суду.

То што је сто велики и ауторитативно дизајниран је заиста добро, али је још боље што је постављен на подијум, па искрено то заиста делује моћно. Могао сам да будем мало виши, имам 174 цм па када се томе дода висина подијума од 15 сантиметара баш све делује импозантно. Није то баш тако неважно како би неко помислио.

Цео намештај у судници, бочни столови и ормани су у светло махагони боји, а имам чак и мању витрину у којој скупљам правничку литературу што ми је пасија. Стварно имам лепу судницу, сваки дан се осећам добро када уђем у њу.

Треба прегледати и урадити пошту стављањем писмених наредби за даље поступање које ће Мина спровести слањем поднесака другој страни или позивањем. Радим полако и предмети са леве стране стола селе се на десни крај који се граничи са столом записничара одакле ће их она узети и радити. Гомила урађене поште на десној страни стола је нарасла и достиже висину екрана компјутера.

– Треба данас да завршим пошту од јуче, а и ову, ваљда ћу стићи – каже Мина за себе. – Имате нешто још да диктирате?

– Не, слободно ради, имам да припремам пресуде за диктат. – Опет неко куца. Овога пута сам устао да протегнем ноге и да сам отворим врата.